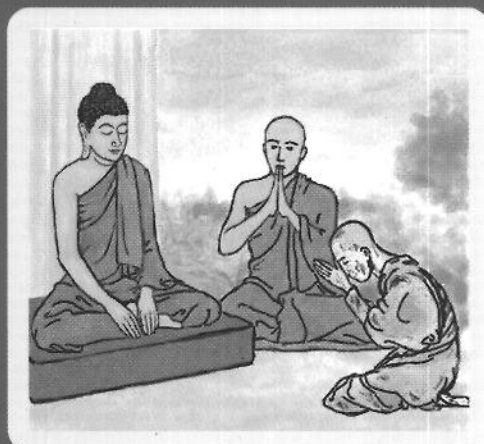

VROUWEN IN DE BOEDDHISTISCHE LITERATUUR

Thera Piyadassi

Deze publicatie is vervaardigd uit fondsen die door Boeddhisten ter beschikking gesteld worden; de baten komen uitsluitend ten goede van het werk voor de bekendmaking van de Dhamma in Nederland.

De prijs wordt, dankzij de vele vrijwilligers, zo laag mogelijk gehouden om een zo breed mogelijk publiek te kunnen bereiken. U bewijst uzelf en het werk voor de Dhamma een grote dienst wanneer u deze uitgave niet kopieert.

Boeddhayāna Publikaties 28

van dezelfde auteur:

- 6 De Zeven Factoren van Verlichting
- 11 Leringen in het Boeddhayāna Centrum
- 12 Afhankelijk Ontstaan
- 20 Psychologische Aspecten van het Boeddhisme
- 30 Boeddhistische Meditatie
- 31 De Boeddha, Zijn Leven en Leer
- 33 Het Aloude Pad van de Boeddha

oorspronkelijke titel:

The Virgin's Eye

Thera Piyadassi

Buddhist Publication Society Inc., Kandy, Shri Lanka

geautoriseerde vertaling:

Oepāsikā Tārā van Blommestein

© vertaling: Boeddhayāna Uitgeverij

uitgegeven door: Boeddhayāna Uitgeverij

cover-design: Mettā Kruijsdijk

derde druk 1995/2539

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de schrijver.

No part of this work may be reproduced in any form by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the author.

ter herinnering aan
Arahat Thera Mahā Mahinda
en
Arahat Theri Saṅghamittā,

de zoon en dochter van koning Asoka
die hun hele leven gewijd hebben
aan het welzijn en geluk
van het volk van Shri Lankā

Afkortingen

Alle verwijzingen naar de Pāli-teksten en -commentaren zijn verwijzingen naar de uitgaven van de Pāli Text Society, Londen.

- A.: *Angoettara Nikāya* (het nummer van de bundel en de pagina staan er achter vermeld)
- Dhp.: *Dhammapada* (het nummer van het vers staat er achter vermeld)
- M.: *Majjhima Nikāya* (het nummer van de *soetta* en de pagina staan er achter vermeld)
- Pd.: *Paramatthadīpanī*, Commentaar op de *Therīgathā*
- Ps.: *Psalms of the Sisters*
- S.: *Samyoetta Nikāya* (het nummer van het deel en de pagina staan er achter vermeld)
- Dhp. A.: *Dhammapada Atthakathā*
- Vin.: *Vinaya* (het nummer van het hoofdstuk en de pagina staan er achter vermeld)

INHOUD

Voorwoord	7
Introductie - de Plaats van de Vrouw in het Boeddhisme	9
Het Oog van de Maagd	21
Oepagoepta en de Danseres	28
De Eerwaarde Ānanda en het Chandala-meisje	30
Mahā Padjāpati (Hoe de Orde van Nonnen tot stand kwam)	45
Kisagotamī (Alleen een paar Mosterdzaadjes)	57
Koēḍalakesā (Het Meisje dat een Dief trouwde)	61
Het Verhaal van een Gedaanteverwisseling	68
De Weversdochter	72
Saṅghamittā (Hoe de Orde van Nonnen in Shri Laṅkā gevestigd werd)	77
Dhammadinnā	83
Wisākhā	86

De vrouw is de verlegenheid van de man.

(Mulier est hominis confusio)

- een Latijns auteur -

De moeder en het moederland zouden meer gerespecteerd moeten worden dan de hemel zelve!

(Djananī djanma bhoemisca swargādapi garīyasi)

- een Sanskriet-auteur (zie pagina 13) -

Een vrouw is een raadsel waarvan de uitkomst een kind is.

- Nietzsche -

VOORWOORD

Het onderscheid tussen de geslachten is een biologisch verschijnsel, en niet historisch gegroeid zoals de verdeling tussen de rassen en klassen.

Man en vrouw vormen gewoonlijk een fundamentele eenheid en de positie van de vrouw is in iedere samenleving een getrouwe aanduiding van het cultureel en geestelijk niveau.

De verhalen die hier verteld worden tonen de inwerking van de Verheven Leer van de Boeddha op de levens en ervaringen van vrouwen in de tijd van de Boeddha.

Bijna al deze verhalen zijn vertalingen uit de Pāli-teksten en -commentaren. Ik heb vermeden de Pāli-strofen in dichtvorm te vertalen, teneinde een getrouwe, gemakkelijke en leesbare weergave te geven.

Ik wil gaarne mijn dankbaarheid betuigen aan de eerwaarde Thera Kheminda voor zijn behulpzaamheid in het vinden van de verwijzingen en aan Mr. R.M.T.B. Ratnayaka voor het uittypen van de tekst. De eerwaarde Thera Siridhamma heeft mij zeer bereidwillig geholpen door de tekst te corrigeren en nuttige aanwijzingen te geven.

Vajirārāma
Colombo
Shri Lankā
Thera Piyadassi
Wesak 2524
29 mei 1980

Er is geen erger kwaad dan een slechte vrouw en nooit is er iets beters voortgebracht dan een goede vrouw.

- Euripides, de Griekse toneelschrijver -

EEN GOEDE VROUW

Wat is een goede vrouw? Een engel van licht
Die zich van 's morgens vroeg tot 's avonds laat voor anderen
inspant,
Geschenken meedraagt naar de deur van de hut,
En vereerd en geliefd is in de harten van de armen.
Er is liefde in haar blikken, er is balsem in haar glimlach,
Haar lippen ademen geen lasterpraat, haar hart kent geen valsheid.

Een man denkt dat hij weet,
maar een vrouw weet wel beter.

- een Chinees gezegde -

INTRODUCTIE

DE PLAATS VAN DE VROUW IN HET BOEDDHISME

Toen Siddhattha Gotama de Boeddha 2.500 jaar geleden in India verscheen, had de vrouw een heel onderdanige en lage plaats in de Indiase samenleving. In die tijd was haar plaats in de rest van de geciviliseerde wereld, die zich uitstreckte van China tot Griekenland, al even onderworpen en vernederend. Tegenwoordig wordt algemeen erkend dat de Boeddha, als grondlegger van een religie die zich wijd en zijd in de wereld heeft verspreid en de uiterste hoeken van de aardbol heeft bereikt, een filosofie heeft voorgelegd die één van de meest grootse en indrukwekkende is in de geschiedenis van het menselijk denken. Maar de evenzeer wonderbaarlijke en overweldigende rol die de Boeddha heeft gespeeld als sociaal hervormer en cultureel revolutionair wordt soms door de geschiedkundigen van het Boeddhisme vergeten.

De meest voorname onder de veranderingen die hij in het stelsel van de menselijke samenleving teweeg heeft gebracht, waren de vernietiging van het verderfelijke kastensysteem en de emancipatie van de vrouw. Met een zeldzame en opmerkelijke moed stelde hij de onzinnigheid en dwaasheid aan de kaak die inherent waren aan de boeien van de kasten en aan de slavernij van vrouwen. Hij bracht een wederopleving teweeg in de gewoonten en gedachten van de mens met betrekking tot deze twee kardinale punten, welke de karaktervastheid en kracht van het Indiase volk in die tijd ondermijnden. Hij veranderde een maatschappij die gedompeld was in blinde, onverdraagzame bevooroordeeldheid en bekrompen bijgelovigheid in een samenleving van forse morele kracht en ethische zuiverheid.

Voor de komst van de Boeddha had de brahmaanse hegemonie, die geheel India in haar ijzeren greep hield, de vrouw eeuwenlang

gedegradeerd tot de positie van dienstmeid of slavin. Zij had geen eigen rechten, geen noemenswaardige vrijheid, was opgesloten binnen de vier muren van haar huis en werd beschouwd als ongeschikt voor iets hogers dan huishoudster voor haar man, vader of broer. Zij werd nimmer als de gelijke van de man beschouwd.

Volgens *Manoesmṛti*, de wetten van Manoe, de gedragswet die was vastgelegd door de bekende Indiase wetgever Manoe, die het lot van het oude Indiase sociale leven bestuurdde, betekende het huwelijk voor de vrouw het smeden van de boeien der slavernij, zodat zij voor het gehele leven aan de man geketend zou zijn - een aanhangsel van haar man, zijn bediende en volgeling.

Alleen al onderdanige gehoorzaamheid aan haar man, het uitvoeren van zijn bevel en het tot stand brengen van zijn wensen waren voldoende om een vrouw het recht te geven de poorten van de hemel binnen te gaan. Anders dan (in het geval van) een man hoeft zij geen offerandes te verrichten, noch enige religieuze plechtigheden en ceremoniën in acht te nemen, noch zich te wijden aan een leven van gebed en offerande om het pad naar het paradijs te kunnen volgen. Trouwe toewijding aan haar man, constante onderdanigheid aan hem was de enige sleutel die de poorten van de hemelse zaligheid¹ kon openen. Onder Manoe hadden de vrouwen geen recht om de *Weda's* te bestuderen. Daarom werden hun rituelen zonder *Weda mantra's* verricht. Deze opvatting over de vrouw was een belediging voor de Indiase vrouwen. De trouw van de vrouw was niet uitsluitend beperkt tot de duur van haar mans leven, maar moest zelfs tot op de brandstapel worden doorgezet. Het werd van een Indiase vrouw verwacht dat zij haar man zou volgen naar het hiernamaals door

---

1. *Nāsti strīnaṃ pṛthag yadjnyo, Na wrataṃ nāpyoeposatham. Patim soesroesate yena, tena swarge mahīyate.* (Manoe, v. 153)

zichzelf in de brandende vlammen van het dode lichaam van haar man te werpen en zich zo op te offeren. Alhoewel deze barbaarse praktijken nu geheel afgeschaft en uitgeroeid zijn en niet langer het zuivere aanzien van de Indiase cultuur bezoedelen, is het algemeen voorkomen daarvan in het oude India een duidelijke aanduiding van de ontgerende positie die de vrouw in de samenleving van lang geleden had.

De maatschappij in die tijd was zo ingesteld dat de geboorte van een dochter beschouwd werd als een ongeluk - neen, nog erger, als een ramp. Niet alleen het gewone volk, maar zelfs de koningen waren niet van deze bekrompen en vreemde zienswijze gevrijwaard. Het verhaal gaat dat bij een bepaalde gelegenheid aan koning Pasenadi, toen hij, zoals wel vaker voorkwam, een gesprek met de Boeddha had, het nieuws werd gebracht dat zijn koningin en gemalin Mallikā een dochter ter wereld had gebracht. Door dit nieuws werd de koning inwendig verscheurd; zijn gezicht betrok en zijn gelaatsuitdrukking werd troosteloos en met droefheid geslagen. Toen de Verlichte dit opmerkte, zei hij:

„Wees niet verstoord, o koning,
Een meisje kan blijken
Een betere nakomeling te zijn dan een jongen,
Omdat zij wijs en deugdzaam kan opgroeien,
De moeder van haar man kan eerbiedigen
En een trouwe echtgenote kan zijn.
De jongen die zij zou kunnen baren
Zou grote daden kunnen verrichten,
En over grote koninkrijken kunnen heersen.
Waarlijk, zulk een zoon van een nobele vrouw
wordt de leider van zijn land.”

In het Boeddhisme betekent het verschil tussen de geslachten geen beletsel voor het bereiken van de hoogste volmaaktheid. Verwijzend naar het Nobele Achtvoudige Pad maakt de Boeddha de vergelijking met een wagen en hij merkt op:

„En of het nu een vrouw is of een man
Voor wie zulk een rijtuig klaarstaat, met diezelfde wagen
zullen zij in de tegenwoordigheid van
Nibbāna komen.”

- Verwante Predikingen, i, p.45 -

Omdat hij de zeer vijandige en venijnige houding tegenover vrouwen, zowel in het religieuze stelsel als in de politieke maatschappij van zijn tijd, heel goed begreep, bracht de Boeddha een omwenteling teweeg in de gedachten en gevoelens van zijn naasten door openlijk en moedig te verklaren dat de vrouw op geen enkele wijze ondergeschikt is aan de man, en dat zij wat betreft het bewandelen van het volhardende en moeilijke pad van morele volmaaktheid en inzicht-wijsheid dat leidt tot *Nibbāna*, de gelijke was van de man. Iedere vrouw had net als elke man in haarzelf de mogelijkheid om een Arahat, de vonk van onsterfelijke heiligheid, te worden.

Deze verklaring van de Boeddha veroorzaakte net zoals zijn openlijke veroordeling van het kastensysteem een enorme ommekeer in de religieuze kringen van zijn tijd, omdat het een directe en krachtige confrontatie was met de toen gevestigde orde. De citadellen van de orthodoxie moesten echter spoedig bezwijken voor de zegevierende, overweldigende leer van de Boeddha.

De Boeddha verhief de status van de vrouw door aan te tonen dat zij de moeder van de mens is en dat er geen persoon is die meer ontzag en eerbied verdient dan iemands eigen moeder. Het is zo goed als onmogelijk voor een kind om de schuld die het aan

zijn of haar moeder verplicht is, te vereffenen. In de Boeddhistische teksten wordt soms uit eerbied en respect naar de vrouw verwezen als een genootschap van moeders (*Mātoegāma*). In latere tijden werd in India, in navolging van de aanwijzingen van de Boeddha, door mensen met begrip wat betreft de waarde van de vrouw gesteld: „De moeder en het moederland zouden meer gerespecteerd moeten worden dan de hemel zelve.”¹

De Boeddha prentte de mensen ook de noodzaak in van het gepast eerbiedigen van en respect betuigen aan de leden van het schone geslacht. Hij leerde de mannen om hun zusters te beschermen, om hun vrouwen menselijk en liefhebbend te behandelen en hen als gelijken en vrienden te beschouwen en om aan hun dochters dezelfde kansen in het leven te bieden als zij aan zonen geven. Verder legde de Boeddha in de *Sigālowāda Soetta*, het compendium van de ethiek voor de leek, de richtlijnen neer die het gedrag van de man tegenover zijn vrouw voorschrijven. Hij moet haar tevreden stellen (a) door hoffelijkheid, (b) door haar niet te verachten, (c) door haar trouw te zijn, (d) door haar gezag te geven en (e) door haar te voorzien van sieraden.²

In dezelfde *soetta* toonde hij ook aan op welke wijze een vrouw zich tegenover haar man moet gedragen. Zij toont op vijf manieren medeleven voor haar man: (a) zij vervult haar plichten goed, (b) zij is gastvrij voor familieleden en bedienden (van haar man), (c) zij is trouw, (d) zij beschermt zijn inkomsten en (e) zij is bekwaam en vlijtig in het uitvoeren van haar werkzaamheden.

Sommige overhaaste critici zijn tot de conclusie gekomen dat de Boeddha genegeerd heeft en er niet in geslaagd is voldoende aandacht te besteden aan de plichten en idealen van de vrouwelijke lekevolgelingen. Deze critici behoeven alleen de preken van de

---

1. *Djananī djanma bhoemisca swargādapi gariyasi.*

2. Lees: *Boeddhistische Ethiek*, Boeddhayāna Publikaties 3.

Boeddha te lezen, vooral die in de *Angoettara Nikāya*¹ en de *Samyoetta Nikāya*² (oorspronkelijke verzamelingen in het Pāli), om te begrijpen in hoeverre de Verlichte nadruk heeft gelegd op het welzijn van het 'genootschap van moeders' (*Mātoegāma*). Volgens de Boeddha is alle vooruitgang en verwezenlijking, zowel in het wereldse als in het bovenwereldse, binnen het bereik van de getrouwde vrouw die zich bezighoudt met het huishouden, mits zij de aanwijzingen van de Boeddha opvolgt.

Deugden die het welzijn van vrouwen bevorderen, zowel in dit leven als in het volgende, zijn door de Boeddha als volgt verkondigd: i. vroomheid, ii. een gevoel van schaamte en vrees, iii. niet geneigd zijn tot boosaardigheid, vijandigheid en toorn, iv. niet jaloers zijn, v. niet gierig maar gul zijn, vi. zuiver te zijn van gedrag, vii. deugdzaam en zedelijk zijn, viii. geleerd en doordrenkt van kennis zijn, ix. volijverig en enthousiast zijn, x. mentaal waakzaam en alert zijn, en xi. wijs en scherpzinnig te zijn.³ Een vrouw die deze eigenschappen bezit is op het zekere pad naar vrede en geluk.

Zoals Euripides, de grote Griekse toneelschrijver, heeft opgemerkt: „Er is geen erger kwaad dan een slechte vrouw en nooit is er iets beters voortgebracht dan een goede vrouw.” Omdat de Boeddha er van overtuigd was dat de vrouw het vermogen en de bekwaamheid bezat om de hoogste pieken van de menselijke ontwikkeling te beklimmen, gaf hij gehoor aan de aanhoudende smeekbedes van zijn stiefmoeder Padjāpati Gotamī en vestigde de orde van nonnen (de *Bhikkhoenī Sāsana*). Door dit te doen verleende de Boeddha voor het eerst in de religieuze geschiedenis

---

1. iv, 265 e.v.; 2. iv, 238 e.v.

3. i. *Saddho*, ii. *hirimā ottappi*, iii. *akkodhano anoepanāhi*, iv. *anissakī*, v. *amaccharī*, vi. *anaticārī*, vii. *silawā*, viii. *bahoessoeto*, ix. *āraddhawiriyo*, x. *oepaṭṭhita sati*, xi. *paññawā*. S. iv., 243.

van de mensheid aan de vrouw een plaats van de hoogste betekenis. Dit was iets unieks en ongeëvenaards onder de talrijke religieuze systemen en scholen van het religieuze denken die vóór en gedurende de tijd van de Boeddha heersten. Het was een verrassende vernieuwing, die de religieuze en sociale leiders uit die tijd geheel overrompelde. Het was in dit opzicht een verbazende vernieuwing, dat aan de vrouw een edelheid van aard werd toegekend, een kracht en vastheid van karakter en een vermogen tot doorgrondende wijsheid gelijk aan die van de man.

Wat verder in herinnering gebracht moet worden is dat de Boeddha de oprichting van deze orde van nonnen toestond in een tijd en plaats in de geschiedenis waarin de vrouw was teruggevoerd naar een zeer minderwaardige, onderdanige en oneerbare plaats in de samenleving. Er kan verder vermeld worden dat, hoewel er 2.500 jaar zijn verstreken sinds de tijd van de Boeddha en er vanaf die tijd tot nu verschillende andere religieuze stelsels groeiden en bloeiden in India, geen enkele van deze andere religies een orde van nonnen heeft opgericht. Er kan weinig twijfel over bestaan dat de vrouwen in de wereld aan de Boeddha eeuwige dankbaarheid verschuldigd zijn voor de eervolle plaats die hen werd geschonken.

Na de oprichting van deze *Bhikkhoenī Sāsana* traden tal van vrouwen uit de verschillende sociale kringen tot de orde toe en hun leven en daden sieren de bladzijden van de Boeddhistische literatuur. De levens van een groot aantal van deze nobele nonnen, hun krachtige inspanningen om het doel van de vrijheid te bereiken en hun lofzangen van geluk bij het bereiken van dit doel, worden levendig beschreven in de *Therīgāthā* (Psalmen van de Zusters).

Een gedetailleerde beschrijving van de oprichting van de *Bhikkhoenī Sāsana* kan gevonden worden in het verhaal van Padjāpati Gotamī naar wie in de tekst wordt verwezen. De

Boeddhistische literatuur is rijk aan voorbeelden van vrouwen die zich hebben onderscheiden. De *Angoettara Nikāya* geeft een uitgebreide vermelding van Boeddhistische vrouwen, *bhikkhoenī's* en *oepāsikā's* (nonnen en vrouwelijke lekevolgelingen), die groots werk hebben verricht, niet alleen als volgelingen van de Dhamma maar ook als predikers van de Leer. Bhikkhoenī Koṇḍalakesī¹ was een van hen. Het verhaal van bhikkhoenī Somā leert ons in ondubbelzinnige termen dat sekse geen obstakel vormt tot vooruitgang.

Het onjuiste geloof dat in India heerste dat de vrouw intellectueel en spiritueel de mindere was van de man werd doeltreffend afgewezen en ontzenuwd door bhikkhoenī Somā², met de woorden: „Hoe kan de aard van de vrouw als minder beschouwd worden als zij met geconcentreerde geest, met heldere en zuivere visie, begiftigd met doorgrondende wijsheid, door de sluiers van de omhullende onwetendheid kan heendringen, de Dhamma kan begrijpen en het leven kan aanschouwen in heel zijn naakte werkelijkheid?”

Ondanks het feit dat de Boeddha de mogelijkheid van vrouwen en hun geschiktheid om de verheven hoogten van grootheid te bereiken begreep, zag hij eveneens de tekortkomingen en zwakheden inherent aan het vrouwelijke karakter welke zo eigen zijn aan hun geslacht. Hij kon zowel mannen als vrouwen waarschuwen om op hun hoede te zijn voor deze gebreken en zwakheden. De Boeddha sprak aldus over vrouwen: „De neiging tot losbandig en onzedelijk gedrag is de smet van de vrouw”³, maar dat betekent niet dat zij verloren zijn. Het betekent alleen dat een hogere graad van voorzichtigheid en inspanning voor hen noodzakelijk is in hun strijd om het verheven leven te leiden.

De Boeddha duidt de zwakheden en tekortkomingen van de

---

1. Zie p. 61 e.v. 2. Psalmen van de Zusters. 3. *Dhammapada* 242.

vrouw niet aan met de bedoeling om hen belachelijk te maken en te bespotten als minderwaardige wezens, maar met het nobele oogmerk om hen de moeilijkheden te laten zien die de inspanningen om hun doel te bereiken belemmeren en belasten, en ook om hen te waarschuwen op hun hoede te zijn voor de aanval van hun hartstochten en de kwellende aanval van hun verleidingen.

Er wordt gesteld dat de vijfvoudige genoegens van de zinnen - schoonheid van vorm, geluid, geur, smaak en aanraking - die de geest van de man betoveren en verstrikken, allemaal samengebracht zijn en vaste vorm hebben gekregen in de vorm van de vrouw.¹

Een vrouw kan met deze betoverende macht een man charmeren en hem onder haar heerszuchtige invloed brengen.

Er wordt gezegd dat een vrouw de onachtzame man verleidt met haar blikken, haar glimlachen en het tonen van genegenheid, en hem voor zich inneemt door zich geraffineerd op te maken (*doenniwatthena*) en door beminnelijke, verleidelijke spraak.²

De openingsprediking van de *Angoettara Nikāya* zegt:

„Monniken, ik ken geen enkele andere vorm door welke het hart van een man zo veroverd wordt als door de vorm van een vrouw. Monniken, de vorm van een vrouw betovert de geest van een man volkomen.

„Ik ken geen enkel ander geluid . . . Ik ken geen enkele andere geur . . . Ik ken geen enkele andere smaak . . . Ik ken geen enkele andere aanraking door welke het hart van een man zo geboeid en bevangen wordt als door het geluid, de geur, de smaak en de aanraking van een vrouw. Het geluid, de geur, de smaak en de aanraking van een vrouw vervullen de geest van een man.

-
1. *pañcakāmagoenā ete itthiroepasmim dissare roepā saddhā rasā gandhā phoṭṭhabbā ca manoramā* (A. iii, 69)
  2. *Gradual Sayings* iii, p.57

„Monniken, ik ken geen enkele andere vorm, geluid, geur, smaak en aanraking door welke het hart van een vrouw zo veroverd wordt als door de vorm, het geluid, de geur, de smaak en de aanraking van een man. Het hart van een vrouw wordt geheel in beslag genomen door deze bekoringen en emoties.”

Hier is dan een leerrede over seks en de bijna onweerstaanbare kracht ervan, uitgedrukt in duidelijke en ondubbelzinnige taal, waarvan de waarheid door geen gezond mens kan worden ontkend. De Boeddha stelt dat seks de sterkste aandrang is, de meest overheersende natuurdrift in de mens. Als men een slaaf wordt van zijn seksuele drift en hartstochten, geheel door hun betovering verstrikt raakt en in de greep van hun klauwen is, dan kan zelfs de machtigste der mannen als een hulpeloze worm worden, een vrome wijsgeer zich gedragen als een domme dwaas, en kan zelfs een yogi die de hoogten van *djhānische* verrukking bestijgt naar beneden tuimelen tot in de lage diepten van wereldse ellende.

„Er bestaat geen vuur zoals zinnelijke lust.”¹ „Driften gaan niet dood, zij woeden uit.”

Dit zijn woorden die door de Boeddha zijn uitgesproken over de emotie van seksualiteit. Maar het moet herinnerd worden dat de Boeddha de vrouwen niet verachtte, beschimpte of kleinerde. Hij wees alleen hun zwakheden en onkuisheden aan en verzocht hen om op hun hoede te zijn. Aan de andere kant doordrong hij hen ervan en prentte hen de lering in dat zij zich zo moeten richten en schikken om een bron van troost en kracht te kunnen zijn voor de mensheid.

Wanneer hij over vrouwen spreekt, merkt de Boeddha in het kort op: „Losbandig en onzedelijk gedrag is de smet van de vrouw.”² Maar eveneens verklaart de Gezegende op beknopte

---

1. *Dhammapada* 251.

2. *Dhammapada* 242.

wijze: „De beste onder de vrouwen is zij die haar man behaagt,”¹ en merkt verder op: „De vrouw is de meest voortreffelijke kameraad.”² Goldsmith herhaalde slechts de woorden van de Boeddha toen hij schreef:

„De volmaakte echtgenote is veel nuttiger dan vrouwelijke filosofen, blozende heldinnen of stoere koninginnen. Zij die haar man en kinderen gelukkig maakt is van veel nobeler aard dan de vrouwen die in de romantiek beschreven worden, wier gehele bezigheids het is de mensheid te doden met de pijlen uit de kokers van hun ogen.”

Dit is dan in het kort de plaats van de vrouw in het Boeddhisme. De vrouw had recht op dezelfde eervolle plaats als de man en was in geen geval inferieur aan hem met betrekking tot haar vermogen en bekwaamheid om het doel van *Nibbāna* te bereiken. Het natuurlijke gevolg hiervan was dat zij eveneens de hoogten van verheven menselijke prestaties kan beklimmen die door de man werden bereikt. Op geen enkel gebied van het menselijk streven kon de man haar overtreffen, maar tegelijkertijd erkende de Boeddha de zwakheden die inherent zijn aan haar geslacht; haar neiging en overhelling om gemakkelijker tot slechte gewoonten te vervallen vanwege haar seksuele gesteldheid, om verlost en verleid te worden tot afdwalende paden van onzedelijk gedrag, en als Grote Leraar der Moraliteit - de grootste in de geschiedenis van de mensheid - waarschuwde hij haar en toonde haar de waarschuwingstekens die haar weg naar vooruitgang versperren.

De voornaamste bewogenheid van de Boeddha was de morele en spirituele wederopleving van alle mannen en vrouwen; om hen vrij te maken van de banden van het nooit eindigende *samsārische* bestaan en hen de eeuwige Gelukzaligheid van *Nibbāna* binnen te doen gaan.

---

1. *Samyoetta Nikāya*, i, 7.

2. *Samyoetta Nikāya*, i, 37

Hierdoor was hij niet zo geïnteresseerd in sociale hervorming of politieke ontwikkeling. Dat liet hij over aan diegenen aan wie dit wettelijk toeviel - regeerders, koningen, vorsten en de mannen die belast waren met staatsaangelegenheden. Gedurende zijn leven bemoeide hij zich nooit met regeringsinstellingen en mengde zich nooit in politieke aangelegenheden, maar desalniettemin kan het niet ontkend en betwist worden dat hij, terwijl hij een onsterfelijke boodschap van menselijke bevrijding verkondigde, tegelijkertijd door het nobele karakter van zijn Verheven Leer een opmerkelijke sociale vernieuwing en politieke verheldering voor de gehele mensheid teweeg bracht, die uniek zijn in de geschiedenis van de wereld.¹

---

1. Wie verder geïnteresseerd is in het onderwerp 'Vrouwen in het Boeddhisme' wordt verwezen naar: i. *Women under Primitive Buddhism* door I.B. Horner; ii. *Women in Buddhist Literature* door B.C. Law en iii. een zeer informatief artikel 'Women and the Religious Order of the Buddha' door Jothiya Dhirasekera (*The Maha Bodhi* - May-June 1967, Calcutta, India).

HET OOG VAN DE MAAGD

SOEBHĀ VAN DJĪWAKA'S MANGOBOS

Omdat zij veel verdiensten had vergaard in het verleden, werd Soebhā herboren in Rādĵagaha (tegenwoordig Rajgir in India), in de familie van een respectabele brahmaan, gedurende de tijd van Siddhattha Gotama, de Boeddha, de Volmaakt Verlichte Meester. Zij was betoverend mooi, haar lichaam was lieflijk in elk afzonderlijk deel, en daarom werd zij Soebhā genoemd. Toen de Meester in Rādĵagaha vertoefde, kreeg zij vertrouwen (*saddhā*) in hem en werd een lekediscipel. Later werd zij verontrust over de afstotelijke aard van *samsāra*, de kringloop van herhaald bestaan, en begreep dat zinnelijke genoegens een verslavende band zijn, een plezier dat vergankelijk en van weinig bekoring is, en dat veiligheid en bevrijding lagen in het opgeven, in verzaking. Daarom verzocht zij Mahā Padĵapati Gotamī¹ om gewijd te worden. Soebhā was ijverig. Doordat zij concentratie (*samādhi*) toepaste en zich streng oefende in de inzichtmeditatie (*wipassanā*) bereikte zij het derde stadium van heiligheid (*anāgāmi*), en werd iemand die na de dood niet terugkeert naar de wereld der zintuigen.

Op een dag ging bhikkhoenī Soebhā rond het middaguur Djīwaka's Mangobos binnen om wat te rusten. Een losbandige man uit Rādĵagaha, die in de wellustige bloei der jeugd was, werd op het moment dat hij haar het bos zag binnengaan verliefd op haar. Hij versperde de weg en maakte het haar onmogelijk om nog verder te gaan. Soebhā trachtte hem duidelijk te maken dat zij iemand was die verzaakt had en waarschuwde hem voor de smet en de vloek van zinnelijke geneugten, maar het mocht niet baten. Haar advies klopte aan dovemans deur.

---

1. Zie de geschiedenis van Mahā Padĵapati Gotamī, p. 45 e.v.

De dialoog die volgde is in verfijnde Pāli-verzen opgetekend in de *Therīgāthā* (Psalmen van de Zusters), waarvan een vertaling als volgt luidt:

1. Soebhā, de bhikkhoenī, ging het verrukkelijke Mangobos binnen. Een losbandige man versperde haar weg. Tot hem sprak Soebhā aldus:
2. „Welke belediging, welke misdaad heb ik u aangedaan dat u mijn weg verspert? O vriend, het is zeer ongepast voor een gewijde non om een man aan te raken.
3. De leer van de Boeddha is mij dierbaar en waardevol. De levensregels door de Meester ingesteld (voor nonnen) heb ik nauwgezet nagevolgd. Vrij van bezoedelingen en gezuiverd ben ik. Waarom blokkeert u mijn weg?
4. Uw geest is geheel verward met zinnelijke gedachten; mijn hart is rein. Uw hart is heel onrustig door lage hartstochten, ik ben zonder hartstochten en geheel vrij van zinnelijke verlangens voor dit vleeselijk lichaam. Waarom belemmert u mijn weg door zo te staan?”

De losbandige man antwoordde daarop:

5. „Gij zijt zo jong. Uw schoonheid is zo vlekkeloos met een lichaamsbouw zo welgevormd. Wat voor voordeel kan het voor u betekenen om tot de orde te behoren (het heilige leven te leiden); legt u die saffraankleurige pij toch af. Kom, laat ons verrukking vinden in het bloeiende boslandschap en zinnelijke genoegens zoeken.
6. Zie, de geur van de bloemen wordt door de lucht gedragen. Ziedaar, het *wasanta*-getij (de lente) is in volle bloei, bloesemend van vreugde. Kom, laat ons verrukking vinden in dit bloemrijke boslandschap en lichamelijk genot zoeken.
7. De bloeiende kruinen van de bomen zwaaien in de wind alsof zij een welkomstlied zingen. Maar u, die het bos alleen

- binnentreedt, hoe kunt u daar geluk vinden?
8. Dit wilde bos, een verblijfplaats van verscheurende dieren, onrustig en bevend, met plunderende olifanten doortrokken van hevige woestheid, geheel verstoken van mensen, verschrikking en angst uitstralend,¹ wilt u zonder enige begeleiding en alleen binnengaan.
  9. Oh, gij betoverende maagd (van ongeëvenaarde schoonheid)! Als een standbeeld uit glanzend goud gehouwen, als een hartstochtelijke nimf die dartelt en danst in de hemelse tuin zou u gedrapeerd in smaakvolle kleding van zijde uit Benares schitterend stralen.
  10. O gij met half geopende ogen als een elf! Ik zal mij onder uw macht stellen als wij samen kunnen leven en onze tijd doorbrengen in het verrukking vinden in het bos en in het genieten van zinnelijke vreugde. Er is geen ander wezen in deze hele wereld dat mij meer dierbaar en lief is dan u (Gij zijt meer waardevol voor mij dan het leven zelf).
  11. Als u mijn woorden (om het celibataire leven op te geven en te verwerpen) ter harte neemt, leid dan het wereldlijke leven dat voldoening geeft aan de zinnelijke begeerten. Verblijvend in beschutte verblijfplaatsen zullen lieflijke meisjes u bedienen en voor al uw behoeften zorg dragen.
  12. Drapeer uzelf met zachte zijden kleren uit Benares. Versier uzelf met guirlandes, parfumeer uzelf met geuren en odeurs. Vele verschillende sieraden, glanzend met edelstenen, zal ik u schenken.
  13. Gij zult op een gerieflijke en weelderige bank liggen, welriekend met sandelhout geparfumeerd, bekleed met

---

1. Zoals het commentaar bij het verhaal zegt, was er in dat bos niets van dien aard. Maar de losbandige man zei haar dit om haar angst in te boezemen.

wollige nieuwe spreien en zachte kussens vervaardigd van zwaneveren, en versierd met smetteloze baldakijnen.

14. Gelijk een lotus die in een door geesten bezocht meer tot bloei komt (en, door niemand gewild, verwelkt), zal het u, als kuise non, ook vergaan; uw zuivere lichaam, maagdelijk en onaangetast, vervalt, wordt zwak en kwijnt weg door ouderdom.”

Toen vroeg de bhikkhoenī Soebhā:

15. „Het zien van welk deel van dit kwetsbare sterfelijke lichaam verrukt u? Wat is het dat u als wezenlijk lieflijk beschouwt in dit lichaam dat riekt naar vuiligheid?”

De losbandige man gaf als antwoord:

16. „Uw ogen zijn als die van de schuchtere gazelle; zij zijn gelijk aan die van de elf die in de bergspleten verblijft. Wanneer ik uw ogen aanschouw, worden mijn hartstochten onhandelbaar opgewekt.
17. Uw stralende gezicht is als de glans van een gouden beeld. Uw ogen zijn als de blaadjes van een rode lotus. Het zien ervan wekt bij mij emoties op die ik niet kan beheersen.
18. U met uw lange neergeslagen wimpers! U met uw reine en levendige ogen! Hoewel u ver van mij afstaat, droom ik niettemin van uw sprankelende ogen. O gij, fee met elf-achtige ogen! Er is niets lieflijkers voor mij dan die fonkelende kijkers van u.”

Daarop antwoordde Soebhā:

19. „U verspert de weg van een dochter van de Boeddha. Uw verlangen naar mij is net zo dom en nutteloos als het begaan van een gevaarlijke weg. Uw smachten naar mij is net zo dwaas en onzinnig als over de berg Meroe heen te springen of

van de maan een stuk speelgoed voor de mens te maken. (Het is een verlangen dat nooit vervuld kan worden.)

20. Nergens in deze wijde wereld is er een object (levend of levenloos) dat zinnelust in mij zou kunnen veroorzaken. Die lust heb ik ontworteld door het Nobele Pad te volgen.
21. Als iets dat weggegooid is in een kuil met brandende kolen; als een pot met vergif dat vernietigd is, zo is het vuur van mijn zinnelust voor eeuwig geblust. Ik weet (zie) niet wat zinnelust is.
22. Misschien dat u een vrouw die niet helder met inzicht de vijf aggregaten¹ heeft gezien of een die niet met de Boeddha is omgegaan, kunt verleiden, deze non mat u alleen maar af - een non die de Vier Nobele Waarheden² heeft begrepen.
23. Mijn achtzaamheid pas ik op juiste wijze toe op blaam en lof, pijn en plezier. Daarom dat mijn geest zich op geen enkel moment aan iets hecht of naar iets hunkert. Onrein zijn alle geconditioneerde en samengestelde dingen. Dit heb ik volledig begrepen.
24. Ik ben een volgeling van de Boeddha, vrij van alle bezoedelende impulsen, verstoken van alle lage verlangens. Al rijdend in de wagen van het Nobele Achtvoudige Pad ben ik op weg (naar *Nibbāna*). De pijlen der zinnelust zijn uit mij getrokken. Ik ga naar verblijfplaatsen die eenzaam en kalm zijn. Daar woon ik in afzondering en vind ik verrukking (genietend van hun landelijke sereniteit).
25. Oh, ik heb poppen met bont geschilderde ledematen gezien, van hout gemaakte marionetten, vernuftig vastgemaakt met

---

1. Stoffelijke vorm, gevoelens, waarnemingen, wilskrachtige formaties en bewustzijn, m.a.w. de geest en het lichaam, het zogeheten wezen.

2. Lijden of het onbevredigende, de oorzaak ervan, het ophouden ervan en het pad dat leidt naar het ophouden ervan.

- touwtjes en klossen om ze in verschillende richtingen te laten dansen.
26. Maar zodra het hout, de touwtjes en klossen zijn uitgerekt, losgeraakt en hier en daar verspreid zijn, bestaan er geen poppen en marionetten meer. Waar (op welk gedeelte) zult u uw geest richten?
  27. Ook dit lichaam van mij is gelijk een pop. Zonder zijn fysieke organen en bijbehorende attributen houdt het op te bestaan. Los van de organen en attributen blijft geen enkel lichaam bestaan. Waar (op welk gedeelte) zult u uw geest richten?
  28. Wanneer u naar een waterverfschildering van een vrouw kijkt neemt u het in uw verstoorde visie waar als een levende vrouw. Die waarneming van u is een illusiebeeld.¹
  29. O gij onnozele! Gij zijt blind. Hecht u zich aan dit lichaam dat enkel uit schuim en luchtballen bestaat, als iets wat voor altijd u toebehoort? Dit vergankelijke lichaam dat als een goochelaarstruc is, een gouden boom die in uw droom is waargenomen, een zilveren beeld door een jongleur getoond te midden van een menigte?
  30. Wat is dit oog anders dan een kleine bal, gevat in de gaffel van een boom - een bel vol met tranen, die slijm afscheidt, een mengeling (van de kleuren wit, zwart, blauw, enz.), wat alles bij elkaar de vorm en het beeld geeft van een oog."

---

1. De Boeddha spreekt van drie soorten illusie (Pāli: *wipallāsa*; Sanskriet: *wiparyasa*) die vat hebben op de geest van de mens, te weten de illusie van perceptie, van denken en van mening (*saññā-wipallāsa*, *citta-wipallāsa*, *dīthi-wipallāsa*). Wanneer nu een mens in deze illusie verstrikt is, neemt hij verkeerd waar, denkt en oordeelt hij verkeerd. Illusies brengen de mens op een dwaalspoor, vertroebelen zijn kijk en verwarren hem. Dit komt voort uit onverstandig overdenken en niet-methodische aandacht (*ayoniso-manasikāra*). Alleen juist begrip verwijdert deze illusies en helpt de mens om de ware aard die ten grondslag ligt aan alle verschijnselen te leren kennen.

31. Soebhā was aan niets gehecht; zij had geen gehechtheid aan haar ogen. Vandaar dat zij, die zo lieflijk was om naar te kijken, haar oog met een plotseling spontaan gebaar uitstak en het aan hem gaf, terwijl ze tegen hem zei: „Hier is dan mijn oog (waarnaar u smacht), neem het mee.”
32. Onmiddellijk verdween totaal de zinnelust in de losbandige man. Haar om vergiffenis smekend, verklaarde hij: „O gij, heilige en onbevleete! Moge het goed met u gaan! Moge u uw gezichtsvermogen herwinnen! Nooit weer zal ik zulk een afschuwelijke misdaad begaan.
33. Het is alsof ik in een laaiend vuur ben gelopen. Het is alsof ik een giftige slang heb omhelsd. Wat voor goeds kan er voortspruiten uit het lastig vallen van een heilige zoals u? Zou u zo goed willen zijn mij te vergeven?”
34. Bevrijd van de losbandige man ging bhikkhoenī Soebhā op weg naar de Boeddha, de Volmaakt Verlichte. Daar werd, terwijl haar blik was gericht op de schitterende gelaatstrekken van de Meester, haar gezichtsvermogen in alle glorie hersteld.

Toen zij weer volledig kon zien als voorheen was zij hierover buitengewoon verheugd en de Boeddha predikte tot haar de wijze om het hoogste te bereiken. Terwijl zij haar extase beteugelde, ontwikkelde zij inzichtkennis en bereikte door een volmaakt begrip van de Dhamma in zijn volledige betekenis en al zijn bijzonderheden het Arahatschap, het vierde en laatste stadium van heiligheid.

Verblijvend in de verrukking en verwezenlijking van *Nibbāna* en overdenkend wat zij had bereikt, verkondigde zij vervolgens haar dialoog met de losbandige man in de hiervoor vermelde verzen.

OEPAGOEPTA EN DE DANSERES

Het was avond, de zon was geleidelijk aan het ondergaan aan de westelijke horizon. De stralende volle maan kwam langzaam op in het oosten. De dag was voorbij en de duisternis viel van de vleugels van de nacht. Op dat moment lag een asceet, een discipel van de Boeddha, Oepagoeptha genaamd, die uit zijn klooster weg was, in de buitenlucht langs een stoffige weg onder het baldakijn van een schemerige hemel bij de stadsmuur van Mathoera in India te slapen.

Alle lampen waren gedoofd, alle deuren waren gesloten en overal heerste er een plechtige stilte. Plotseling werd hij gewekt door het gerinkel van enkelbanden. Het was de danseres, versierd met fijne juwelen, getooid met fonkelende sieraden en gehuld in een lichtblauwe mantel. Zij liep met een gelijkmatige tred naar de asceet. Zij stopte, liet haar lamp zakken en knielde neer, maar niet uit medelijden of nieuwsgierigheid. Zij staaarde naar het strenge, knappe gezicht van de asceet.

„O asceet, vergeef mij,” pleitte de jonge vrouw, „de vuile aarde is geen gepast bed voor u. U bent in de bloei van uw leven, kom, vergezel mij naar mijn huis.”

De asceet antwoordde met een fijne cadans in zijn stem: „O jonge vrouw, laat mij liever met rust en vervolg uw weg. Ik zal u bezoeken wanneer u mij het meest nodig zult hebben. Dit is niet de juiste tijd voor mij om u te vergezellen.”

Plotseling brak er een onweersbui los, begeleid door bliksemschichten. Bevend van angst en schrik verdween de danseres.

Het Bloemenfestival

Dagen en maanden gingen voorbij. Het was inmiddels lente. De bomen waren in volle bloei en de melodie der vogels zweefde in de

lucht. Tegen de avond waren de burgers naar het bos gegaan voor het bloemenfestival. Het was de dag van volle maan. De jonge asceet Oepagoepa wandelde langs een verlaten straat en toen hij door de stadspoort liep, zag hij een jammerende vrouw, die tegen een muur lag. Zij was door de zwarte pest getroffen. Haar lichaam was bezaaid met puisten die opengebarsten waren en haar hele wezen was een stinkende hoop van pijnlijke etterende zweren. Zij was door de dorpelingen verworpen en weggejaagd nadat zij haar hadden gebrandmerkt als een ellendig stuk ongeluk. Daar lag zij te huilen, een jammerlijk, zielig hoopje mens - hulpeloos en wanhopig.

De vriendelijke asceet ging naast haar zitten, plaatste zachtjes haar hoofd op zijn knieën, maakte haar lippen nat met water en verzachtte haar lichaam met balsem om zo haar schroeiende pijn te verlichten.

„Gij mededogend mens, mag ik weten wie u bent?” vroeg de vrouw met een lage gekwelde stem.

„Ik beloofde u te bezoeken wanneer u mij het meest nodig zou hebben en hier ben ik,” antwoordde Oepagoepa met bedaarde kalmte.

(naar Rabindranath Tagore's *Vruchtenverzameling*)

DE EERWAARDE ĀNANDA EN HET CHANDALA-MEISJE

Siddhattha Gotama, de Boeddha, vertoefde in Sāwatthī in India, in het Djetawana-klooster van Anāthapiṇḍika, de weldoener van de armen. In die periode verbleef ook de eerwaarde Ānanda, de toegewijde discipel en meest ijverige dienaar van de Meester, in datzelfde klooster.

Op een dag trok Ānanda volgens de gewoonte netjes en zorgzaam zijn pij aan en met zijn nap in de hand ging hij met bedachtzame stappen en neergeslagen ogen de stad Sāwatthī binnen.

Toen hij voldoende voedsel bij de lekevolgelingen had opgehaald om zijn honger te stillen, trok hij zich terug naar een rustige plek om de maaltijd te gebruiken. Toen hij klaar was met eten, zocht hij naar water en zag een put langs de kant van de weg. Op dat moment was een nederig Chandala¹-meisje, Prakrti genaamd, bezig uit diezelfde bron water te putten. De ouderling Ānanda naderde haar en bleef met neergeslagen ogen staan, terwijl hij zijn nap met beide armen vasthield. Toen volgde het onderstaande gesprek.

Prakrti: „Wat wenst u?”

De ouderling: „Zoudt u zo vriendelijk willen zijn mij wat water te geven om mijn dorst te lessen?”

„Ik ben een Chandala-vrouw; niemand neemt water van ons aan.”

„Ik wil alleen maar wat water om mijn dorst te lessen. Water lest immers de dorst van een ieder, ongeacht kaste, stam of kleur.”

„Weet u niet dat er in dit land twee kasten zijn: de hoge en de lage. Ik behoor tot de lage.”

---

1. Een lage klasse.

„Kaste is iets geheel onbelangrijks voor mij. Ik bekommer mij daar niet in het minst om. Ik heb alleen wat water nodig om mijn dorst te lessen.”

„Hoe kan ik, een Chandala-vrouw, u water aanbieden? De mensen van de hoge kaste durven niet eens over onze schaduw te lopen. Zij gaan ons uit de weg, zij verachten ons, en mochten zij ons toevallig zien, dan zullen zij onmiddellijk hun gezichten met geparfumeerd water wassen terwijl zij jammeren: 'O, wij hebben een paria gezien'. Op zulk een minachtende wijze kijken zij op ons neer.”

„Ik ken geen hoge of lage kaste, u bent net zo goed een mens als ik zelf ben. Alle mensen zijn gelijk. Ze behoren allemaal tot het algemene ras van de mensheid. Zij hebben een hoofd, een paar ogen, oren, een mond, een neus, enz. Het bloed dat door de aderen van alle mensen stroomt is rood en niet zwart. Wat voor verschil is er dan? Welk onderscheid kan er dan zijn?”

„Ja, er is lichamelijk ook helemaal geen verschil. Maar toch hebben zij die hoog en verheven zijn heilzame daden verricht en verdienen vergaard en worden in hoge families geboren. Wij, die geen heilzame daden hebben verricht, worden als uitgestoten geboren, als armzalige ellendigen, het verachte uitschot van de aarde.”

„Ik heb echter van mijn Leraar, de Volmaakt Verlichte Meester, de nobele boodschap geleerd:

'Niet door geboorte is iemand een paria,'

'Niet door geboorte is iemand een brahmaan,'

'Alleen door zijn gedrag wordt iemand een paria,'

'Alleen door zijn gedrag wordt iemand een brahmaan.'

„Ik ben niet in het minst geïnteresseerd in uw zogenaamde kaste. Wilt u mij dan ook wat water geven, aangezien ik daar een

grote behoefte aan heb.”

Prakrti zei geen woord meer, zo verstomd stond zij. Het meisje boog angstig en trillend naar voren en bood de eerwaarde Ānanda beleefd water aan en haar hart begon steeds sneller te kloppen. Met warme dankbaarheid dronk de ouderling met kleine teugjes, terwijl Prakrti met verbazing toekeek.

Daarna ging de eerwaarde Ānanda naar het klooster. Maar Prakrti was in vervoering gebracht door de vriendelijke stem, zo betoverd door de bekoorlijke waardigheid en de majestueuze schoonheid van de gedaante van de kluizenaar, dat zij volledig in verwondering verzonken bleef staan.

„Wilt u mij wat water geven, wilt u mij wat water geven’ - Wat een zoete cadans in zijn stem; hoe verfijnd sprak hij tegen mij; o, wat een knappe, opvallende gestalte, wat een nobele, waardige houding. Waarom kwam hij naar dit Chandala-meisje? Ben ik het enige meisje in Sāwatthī? Is dit de enige bron in deze stad? Val ik niet op in deze kleding van een Chandali? Duidt mijn kleding mijn kaste niet aan? Wie kan deze charmante, wonderbaarlijke vreemdeling zijn? Waar kwam hij vandaan? Oh, zal hij opnieuw voor water komen?” Zo mijmerde zij verder in kwellende verbijstering.

Met een hart dat overliep van deze gedachten snelde zij naar huis, zette het vat met water aan de kant, haastte zich naar haar moeder, een vrouw die bedreven was in tovenarij en bekoringformules, en smeekte haar om de ouderling te betoveren.

De moeder: „Wat is er mis met je, kind? Wat scheelt je? Wie is die ouderling?”

Prakrti: „Wilt u mij wat water geven, wilt u mij wat water geven.’ O moeder, nooit eerder heb ik zulk een verfijnde stem gehoord.”

„Degene die om water vroeg moet er een van onze kaste zijn.”

„Oh neen, een verrukkelijke, knappe jongeling, met geschoren